

Stajero" izhaja vsaki teden, datiran z dnevom naslednje nedelje. Strošna velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in tret leta razmerno; Nemčijo stane za leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; drugo inozemstvo se plašni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plašati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin. Uredništvo in upraviteljstvo se nahajata v Ljubljani, gledališko poslovanje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/10 strani K 4, za 1/20 strani K 2, za 1/40 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 42.

V Ptuj v nedeljo dne 20. oktobra 1907.

VIII. letnik.

Dvojno lice „Narodne stranke“

(Izviran dopis.)
V Celju, oktobra 1907.

Novo ustanovljena „Narodna stranka“, ki imenuje v eni sapi „narodna“, „krščansko-demokratska“, „napredna“ in „kmečka“, — pač dvojno lice.

Prvo lice! — Ko se je imel vršiti vsaki zbor v Gradcu, je „Narodni list“ o tem inem koraku štajerskih kmetov deloma molil in deloma lagal. Prvo je bilo najbolj počestovano, kajti ta list je hotel, da bi se kmeti ne ozorilo na to priliko, seznaniti se s štajerskimi kmeti cele dežele in napraviti korak naprej. Zato je v zedinjenju vseh kmetov brez razlike in narodnostne razlike. Pa tudi lagal „vseslovenski“ modrijan v Celju, ki nosi ime Spindler. Trdil je namreč prav po ljudski kratko, da je to zbor „nemških“ kmetov, ako ravno se je po vseh kmetov naprednih listih pisalo, da je to zbor štajerskih kmetov brez razlike narodnosti, kar je tudi vsakodnevno pripravljalega odbora javno na shodu vedal. Iz tega sledi, da je imel „Narodni list“ namen, preprečiti obilno udeležbo v podnjestajerskih kmetov na graškem zboru in obenem agitirati proti tako potrebnic. k. k. kmeti družbi.

Drugo lice! Zdaj, ko se bližajo deželne volitve, pojavlja se to drugo lice. Gospod kazenski zagovornik v Celju, tretji steber „narodne stranke“ in zet, obenem kompozgon klerikalnega odvetnika dr. Filipiča (edinega slovenskega advokata, ki ne menja barve po modi, kajti črn je in ostane!) — ta kazenski zagovornik torej se klati po gornji Savinjski dolini in v ročnjari na videz za c. k. kmetijsko družbo. Uredniki pa pripravljajo le tla za bodoče volitve „narodno stranko“. Kdo ve, ako med volitvami dr. Božič ne postane celo — „kmet“. Čudno se le, da mu pri temu delu asistira g. deželni učiteljski učitelj Goričan. Žal bi nam bilo marljivega učitelja, ako bi moral skušati moč

žeganega rimskega dr. Korošca. Ta fant ima muskeljne, da vrže človeka iz službe; naj o temu pove povestico pane Kušec iz rogaškega okraja!

In zopet straši modrijan Spindler s svojim „kandidatom“ Žurmanom, o katerem so klerikalci tako čudne dogodbe poročali, po rogaškem okraju. In tisti Spindler, ki je z lažjo odvajal kmete od kmetijskega zbora v Gradcu, nastopa zdaj nakrat kot kmetijski organizator, da celo kot agitator za tisto kmetijsko družbo, katera je graški shod priredila. Torej: tukaj naj kmetijska družba pomaga, da bo kmetijski gospod sribar ali gospodski kmet Žurman, klerikalec v penziji in aktivni „narodni“ Flügeladjutant „mit Aussicht auf einen Generalposten“, postal deželni poslanec...

V Žitilih se je istotako govorilo o združenju kmetov in o koristih kmetijske družbe. Izvolil se je pripravljalni odbor za snovanje podružnice in — obenem so bili izvoljeni zaupniki „narodne stranke“. Ti šmentani pejbi, kak lepo ste jo stuhtali! Ali pozabili ste, da kmet. podružnica je mogoča le tam kjer se politiko izpusti. Ali ni podružnica za vse kmete? Ali je kmet manj vreden, ako slučajno ne trobi v Spindlerjev rog?

Istotako se je postopalo na Ponikvi. Ko so gospodje iz Celja slutili, da se ima vršiti zborovanje v namen ustanovitve podružnice, napravili so takoj zaupni shod „narodne stranke“. Celjski advokat, baje kapucinec v pokojni in obenem v zabavo „kmet“ dr. Karlovšek imel je celo pridigo o koristi kmetijske družbe. In vendar se ga ni volilo v pripravljalni odbor. Na mesto njega so volili delavnega, pridnega kmeta Zabukoška (ki sicer ni naše stranke, kar je pa vse eno) kot začasnega predsednika.

Dalje časa zasledujemo to počenjanje „narodne stranke“ in morali smo se v kmetijski jezi oglasiti. Mi „narodovcem“ ne zamirimo, da delajo v politiki. Ali kmetijske podružnice se ne smejo snovati na podlagi političnih strank, kajti kmet je kmet, naj bode potem tega ali onega mišljenja!

Zapomni si torej, ti celjski modrijan in povej tudi svojim „narodnim“ pristešem, da se

me imeti dvojno lice brez zamere le v pustnem času. Takrat je čas za burke, — ali burk se ne sme uganjati z vbogim kmetom! Kupite si igrač pri klerikalnemu Kostiču v Celju, — kmetijska družba pa ne bode imela zaloge igrač za take velike otroke... M. Z.

Politični pregled.

Cesar — bolan. Kakor težka mōra se je vlegla na avstrijske narode vest, da je naš cesar bolan. Listi prinašajo cele strani poročil. Tuji vladarji si pustijo vsak dan parkrat brzojaviti, kako je z boleznijo. Ljudstvo pa čita in pričakuje željno, da se položaj zboljša... Kaj je to, da živa ravno naš avstrijski cesar tako velikanske simpatije in tako vročo ljubezen pri vseh državah, vseh narodih in vseh političnih strankah? Oseba 77 letnega starčka, ki je skoraj 60 let stal na krmilu te tako viharne države, ki je toliko kot človek in vladar pretrpel, kakor pač malokateri človek na svetu, ki je pa vendarle vstrajal in ostal na svojem mestu, — ta oseba prisili vsakogar, da pripogne svojo glavo in jo spoštuje. Ali ne samo to! Avstrijski cesar je garancija miru in pokoja v Evropi, on je središče miroljubnega razvika v Evropi in zato se tresi celi svet in pričakuje tako željno poročilo o ozdravljenju cesarja. Zdaj se poroča, da se obrača na bolje, čeprav je cesarjevo stanje še vedno nevarno.

Državna zborna na Dunaju in v Budimpešti sta stopila skupaj. Vladi sta predložili načrt avstro-ogrške nagodbe. Danes se ne moremo s to veleznamitvo zadevo popečati. Ali prihodnjič! Dovolj za dres, ako povemo, da je nagodba precej boljša nego je bila dosedanja.

Zvišanje izdatkov za vojno mornarico. Leto 1907 se je porabilo za vojno mornarico (Kriegsmarine) skupno 45 1/2 milijonov kron. Izdatki za nove bojne ladije pa bodo proračun za leto 1908 občutno zvišale. Izdalo se bode namesto 45 1/2 najmanj 70 milijonov kron. Lepi časi!

Zvišanje plač — oficirjem. Vlada namerava zvišati plače oficirjem. Zato potrebuje svotico 9 milijonov kronic. Ali je to zvišanje res tako presneto potrebno? Zdaj dobi lajtnant 1.680 K

Mežnar Mihal.

Nemško spisal O. J. Bierbaum.
(Nadaljevanje.)

Da pa je Mihal svojih tristo rajnskof, kere je tak dolgo gvinjo, zapravilo, so je drgoč k gospodi; septo je, in lice je še bol pobožno obrač, kak prvokrat no je spasio gospoda za petsto rajns. Gospod grejo drgoč v mesto, po tisto veliko stufino, napravio Mihal bol dugo predno no zaračunjio malo veksi interes, no si mislijo: Po moji vesti je to ne preveč.

Mihal si je mislio, da bo stotimi penzi jako dugo dolgo dobro živio, pa itak jih je že prle zabikso, kak prvokrat; ja še prle je on penze zaufčko, kak so gospod gverane šteli meti. Kčasi termina so gospod terjali za penze, Mihal se je čoho za vuhami, no je preslavio, kak bi se on od totega presilnega gospoda najti rešio.

Najnog mu v glavo padne kaj bo on napravo. On zavove svojo Lojzo no joj reče: „Znaš kaj, jaz se bom v stampet nego, bom celo na miri ležo, kak da bi mrtvev bio. Tak pa, samo za gospoda. Ti hitro zegnano vodo no

svče donesi, napravi me na stampeti tak, kak mrtveca, ti pa se joči, kak se najbolj moreš no reči fajmeštri: da sem bio jaz v lesi drv podirat, no me je eno drevo tak vudrlo, da sem bio na mestu mrtvev. Ti moreš sploh med tvojim jočom za me jamrati no žveglo iskati, no za jo spitavati. Gospod bodo pitali, kaj za žveglo ti iščeš; no ti moreš reči: Mihal je meo eno žveglo, kero je on od ene stare ženske dobio; tista žvegla ma takšno moč, kaj mrtvev gor zbūdi! Mihal je prle eno žveglo pri stacionari za par krajcarjev kūpio, jo je k sebi v stampet djo, no Lojza more tak napraviti, da ona žveglo pri jem najde; drugo bo že slo.

Lojza je vse napravila kak je joj Mihal povedo, kajti ona je znala, kak gospod ženskam sploh predgajo: on naj bo tvoj gospod in tvoj moč.

Ona je vse napravila, šla k gospodi, kričala no se jokala tak strašno, da so gospod od samega straha v svoj stolec opali. Kak so gospod k sebi prišli, so samo rekli: »Zaj so moji penzi hin, hin, hin so penzi! Gospod grejo k mrtveci. Takša nesreča, on je hin no moji penzi so tūdi hin, vse je hin!« Zaj se začne Lojza znovev jokati, išče no išče no pravi, da je Mihal od ene stare žene eno žveglo dobio, kera takšo moč ma, da

mrtvev zbūdi. Joj da bi jo le najšla! Gospodi se to ne vidi gvišno, al kaj čejo, mrtvi pa bi ali le pomagalo, petsto rajns z enim fūčkom na tisto žveglo k živienji spraviti! „Iščite, išcite žveglo!“, zapovejo gospod. Rihtik najde Lojza žveglo pri mrtveci v stampeti. Najnog zderejo gospod žveglo z rok no začnejo fūčkati na jo. „Jezus, Marja no sv. Jožef! Mihal se že giblje no oči odpira...“ Mihal! kak pa kaj v večnosti vūn vidi? pitajo ga gospod. — „Strašno, jako strašno, gospod! — „Kaj pa si vidio, Mihal, povej mi!“ — „Strašno, gospod; tam pečejo več mešnikov vkūp v eni velki pundvi! — „Ja zakaj je pečejo?“ — „Ja zato, kaj so od mežnarov interese vzeli no ove penze tūdi terjali! Joj, drli so se kak divja živanja!“ — „Onti pa ne?“ — „še pitajo gospod ednog, — „Zagvišno je resen,“ reče Mihal, „da bi vi le čūli, kak so tūlili.“ — „Naj ti bo, jaz ti senkam interese, samo moje penze mi gveraj, če perle ne mogočno, pa drugo leto!“ — „Ja, ja, samo zbūdite me celo gor.“ — Gospod so fūčkali z žveglo, kelko je mogoče bilo, no glej — Mihal je resen s stampeta skočio, no vsi so bili veseli... (Naprej prihodnjič.)